

Norges Orienteringsforbund

Arrangørmanual 2017

Hovedarrangement UTEN storskjerm

Innledning

Orientering er en spennende idrett. Det vet alle som uke etter uke leter poster med kart og kompass. O-idrettens største utfordring har vært- og er- å formidle utøvernes postjakt for andre enn den enkelte utøver.

Teknologiutviklingen de senere år har åpnet mange nye muligheter for orienteringsidretten, og flere muligheter vil trolig åpne seg de nærmeste årene. I en verden med stadig tøffere kamp om oppmerksomhet, sponsorkroner og ikke minst fritiden til både voksne og barn, er utnyttelse av teknologi og utvikling helt nødvendig for o-idrettens framtiden. Vi ønsker å bli flere og vi ønsker økt oppmerksomhet om, og interesse rundt, vår unike idrett.

Norsk Orientering inngikk i 2010 en avtale med To Be More as om leie av en storskjerm på 25 kvm2 totalt 30 arrangement i perioden 2010-2012. Denne avtalen ble videreført i 2013. I tillegg ble utstyr for GPS-tracking kjøpt inn og programmer utviklet, blant annet for å vise tidtakergrafikk på skjermen. Parallelt med visning av tracking og resultater på storskjerm på arena, ble dette også gjort tilgjengelig på internett for alle interesserte som ikke hadde mulighet til å være tilstede.

Bruk av ny teknologi, GPS-tracking, storskjerm og kamera gjør at en arrangør av o-løp med en slik arenaproduksjon i større og større grad må tenke *presentasjon* av idretten, løperne og arrangement, i tillegg til den rent tekniske gjennomføringen. Mange klubber og miljøer i Norge har gjennom årene skaffet seg en stor arrangementserfaring og gode rutiner for store arrangement. Dette kommer våre eliteløpere og den store massen av o-løpere til gode hvert eneste år.

Fra 2014 har økonomien i Norsk Orientering endret seg i negativ retning. Alle kostnader med bruk av storskjerm er derfor flyttet over på den enkelte arrangør. «Arrangements pakken» er sterkt redusert og endret. I 2016 ble det benyttet storskjerm en dag på O-Festivalen, hele NM-uka samt på Blodslitet. Hvis noen ønsker å benytte storskjerm i 2017 så kan NOF bistå med kompetanse og bestilling av nødvendig utstyr.

Dette dokumentet tar hovedsakelig for seg "de nye" momentene for en arrangør av NM, Norges cup eller andre hovedarrangement. Her finner dere informasjon om det som ikke står i konkurransereglene og som kanskje er ny kunnskap for en arrangør.

Dokumentet kommer til å være levende etter hvert som nye erfaringer blir gjort og ny kunnskap kommer til. Som arrangør må dere være kjent med innholdet i dette dokumentet og hvordan det påvirker planleggingen og gjennomføringen av nettopp deres arrangement. Norsk Orientering har satt sammen et team av kyndige personer innenfor arenaproduksjonen som vil delta i forberedelser og gjennomføringen av arrangementet. Et godt samarbeid er en suksessfaktor for et vellykket arrangement. Vi oppfordrer alle arrangører til å investere i dette samarbeidet og ikke minst involvere og spørre når ulike problemstillinger kommer opp i planleggingen.

Norsk Orientering ønsker å rette en stor takk til alle som tar på seg store arrangement og bidrar til å utvikle orienteringsidretten.

Vi ønsker alle arrangører lykke til med kommende hovedarrangement!

Tidlig planlegging og søknad om arrangement

Hvert eneste år er det et antall hovedarrangement som skal på plass i den norske terminlista. Hvilke arrangement som kan søkes på og som til enhver tid er ledig finnes i dokumentet «Terminliste skjelett» på <http://orientering.no/arrangement/nof-aktivitet/terminlister-og-sesongplaner> . Normalt er fristen for søknad angående hovedarrangement tidlig på våren 3 år før arrangementet finner sted. F.eks. er søknadsfristen for hovedarrangement 2020 den 31.mars 2017.

Det kan være mange grunner til at en klubb eller en konstellasjon av klubber ønsker å ta på seg et stort arrangement. Jubileum, tilgang på spennende terreng, stor arrangementskompetanse og fin inntektskilde er noen grunner. Noen arrangement har blitt merkevarer og arrangeres årlig- for andre kan det gå flere tiår mellom hver gang man tar på seg noe stort.

Vi anbefaler alle som går med tanker rundt store arrangement å ta kontakt med administrasjonen til Norsk Orientering ved arrangementsansvarlig Jan Arild Johnsen, jan.arild.johnsen@orientering.no
Her vil dere kunne få nyttig informasjon, påfyll til deres tanker og en liten dytt videre mot søknad.

Noen viktige vurderinger vil være:

- Hvorfor arrangere? Hva er motivasjonen?
- Hvilket arrangement passer for oss som klubb?
 - ◆ Hvor mange funksjonærer har vi?
 - ◆ Hva slags kompetanse har vi?
 - ◆ Arrangere alene som klubb eller sammen med andre?
 - ◆ Hva er vi mest motivert for?

De ulike hovedarrangementene krever forskjellig antall personer og ulik kompetanse. Ta med i vurderingen den kompetansen dere vil bli tilført gjennom Norsk Orienterings arenaproduksjonspakke. Å samarbeide med andre klubber/enkeltpersoner kan også være gode løsninger for små klubber og klubber med lite erfaring med arrangement på dette nivået.

- Hvor skal vi arrangere?
 - ◆ Hva slags terreng har vi til rådighet og hva slags arrangement passer det til?
 - ◆ Hvilke alternativer har vi til arena for arrangementet?

Det er viktig at man tenker arena og terreng samtidig i planleggingen.

Et godt terreng for et hovedarrangement:

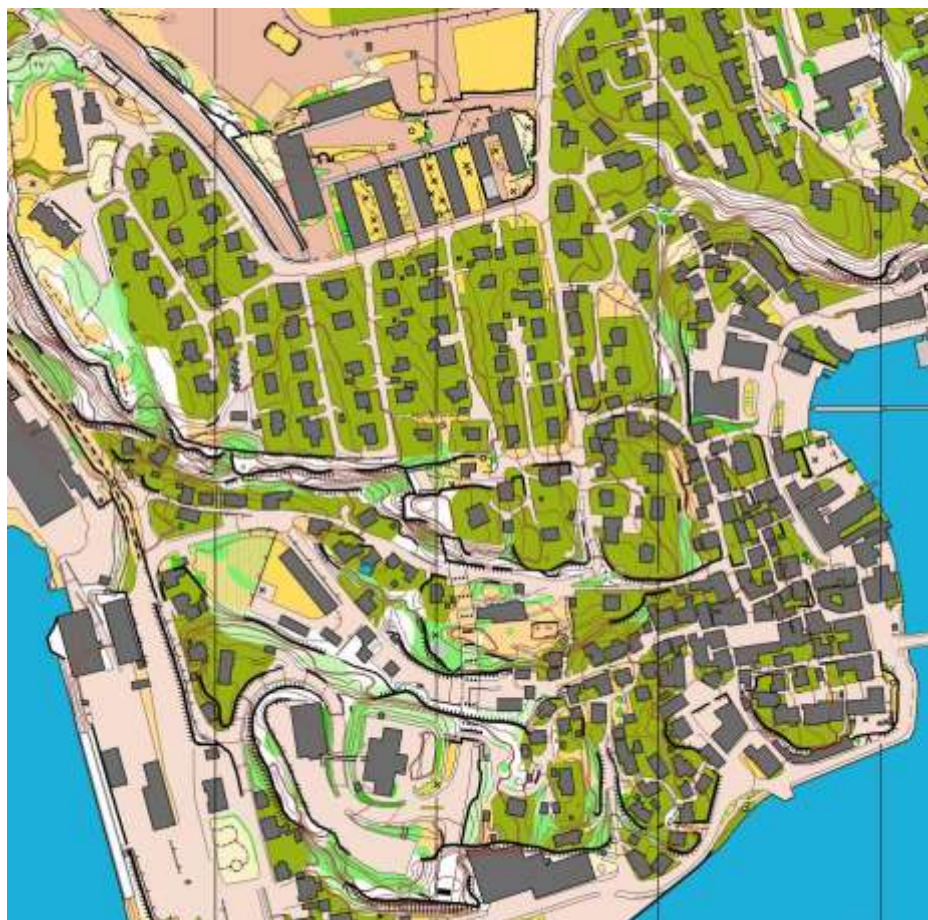
1. Passer til den aktuelle øvelsen/målgruppen
2. Passer til arrangementets lengde
3. Har nødvendig nærhet til en god arena

Sprint:

Sprint er en øvelse der løperne skal tvinges til å ta hyppige valg i høy fart. I sprint er det ikke det å finne posten som skal være krevende, men det å finne raskeste vei mellom postene. Terrenget for et hovedarrangement i sprint bør være urbant og godt egnet for veivalgorientering i stor fart. Normalt er bykjerner og boligområder med noe kupering og usymmetrisk gatebilde best egnet. I disse områdene er ofte trafikk en utfordring- for et hovedarrangement må gater med stor trafikk stenges, mens gater med lite trafikk (normalt vanlige bolig-gater) ikke stenges. Her utplasseres vakter i kryss og andre kritiske punkter. Alle poster skal bevoktes i sprint. Normalt ligger behovet på mellom 30 og 40 vei- og trafikkvakter for et hovedarrangement i sprint.

Sprint i kun skog eller typisk nærterreng er ikke ønskelig for hovedarrangement. Dog kan mindre koller/skogsområder inne i urbane områder bidra til gode veivalg og fin variasjon på en god sprintløype. En rettesnor her er at området må være meget godt løpbart.

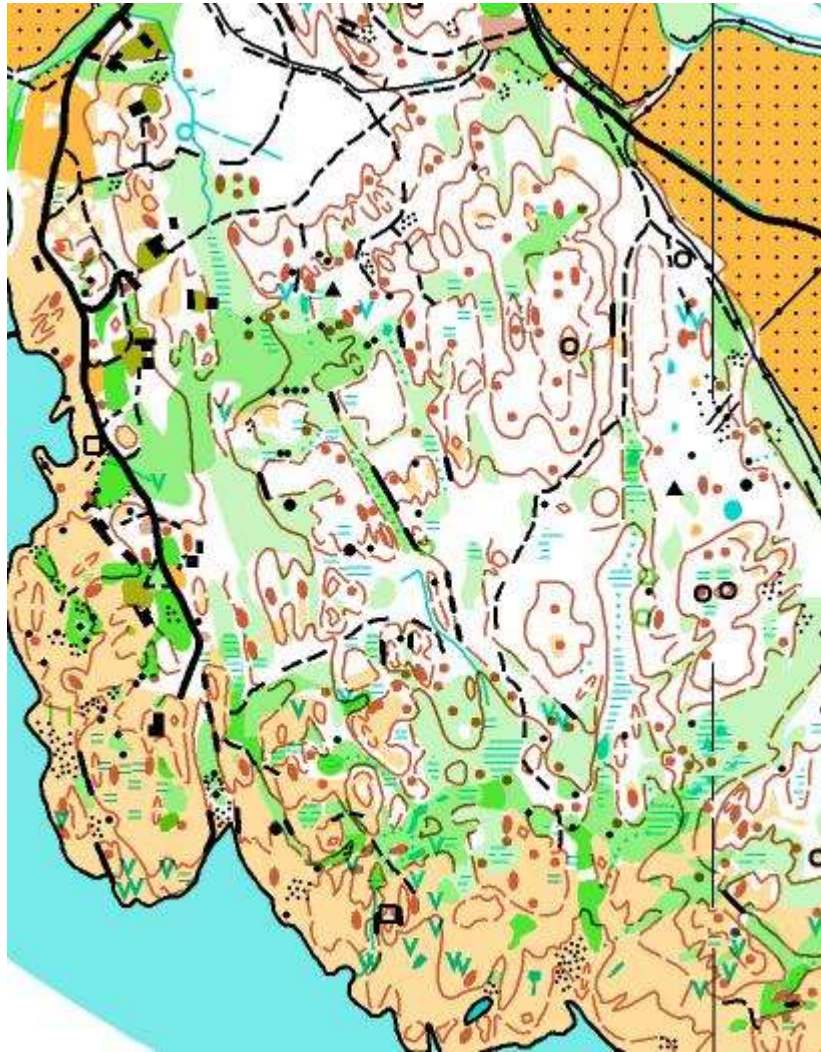
Områder for sprint bør være urbane og med ett uryddig gatebilde. Her et strålende eksempel fra Brevik, som er brukt både til Nordisk Mesterskap og NM.

Mellomdistanse:

En god mellomdistanse skal sette løpernes evne til kartlesing skikkelig på prøve. Terrenget som velges bør være detaljrikt og krevende- dog stort sett godt løpbar. Om terrenget gir mulighet for ett eller to litt lengre strekk med veivalg i tillegg til å ha mulighet for krevende kortstrek så er dette et pluss.

Siden løypenes lengde som regel er mellom 3 (D17-18) og 6km (H21) og skal innom arena underveis er det viktig at det beste mellomdistanseterrenget ligger nær arena.

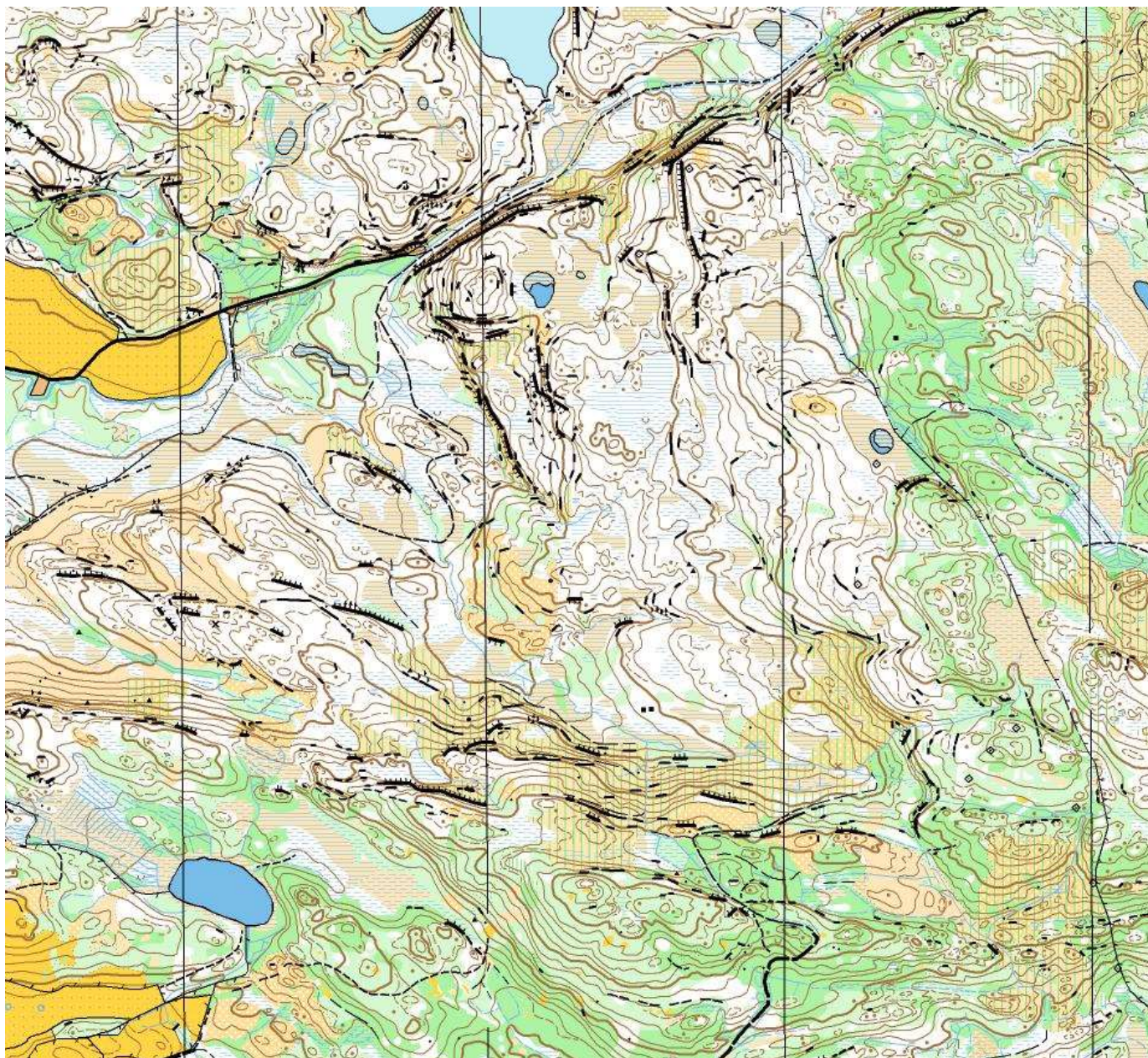

Detaljrikt terreng gir godt utgangspunkt for mellomdistanse.

Langdistanse:

Terrenget for langdistanse bør være godt egnet for lengre strekk med veivalgutfordringer. En viss kupering er derfor nødvendig. En god langdistanse kjennetegnes også av variasjon, slik at detaljrike områder med korte strekk kan også med fordel utnyttes. Løypelengdene er normalt fra 5,5km (D17-18) til 14km (H21). For arrangøren er det viktig å tenke på løypekvaliteten også for de korteste løypene når arrangementet planlegges. Tenk også på at langdistanse arrangeres på kart i målestokk 1:15 000. Det er viktig at kartegner er klar over dette allerede i synfaringens oppstart, slik at kartet blir godt lesbart.

Kuperte terreng med veivalgmuligheter gir mulighet for gode langdistanse løyper.

En god arena for et hovedarrangement:

1. Har nærhet til passende terreng.
2. Har eller kan få nødvendig infrastruktur.
3. Er av passende størrelse for arrangementet

Arena

Norsk Orientering følger etter beste evne de retningslinjer som Leibniz konvensjonen legger opp til for å gjøre tilstedeværelse på store O-løp som interessante og opplevelsesrike som mulig.

Det betyr at vi skal ha en arena hvor tilskueren skal kunne se både passering og mål samtidig. Alle løyper skal ha arenapassering (dette er faktisk viktigst på arrangement uten storskjerm). Det skal også være tidtaking med online resultater fra skogen og direkte resultatsservice på internett. Det skal være «profesjonell» speakertjeneste.

Vi ønsker også at det benyttes GPS på de beste løperne slik at disse kan følges direkte på internett.

Norsk Orientering tilbyr derfor teknisk hjelp etter behov for å imøtekomme overstående.

Det er viktig at hver enkelt arrangør oppnevner en person som er ansvarlig for kontakten med Norsk Orientering for å tilrettelegge for overstående.

Service gjennom arrangementet:

Noe teknisk personell som f.eks. tidtakingen og speaker er "bundet opp" med sine oppgaver fra arrangementet starter og til det er slutt, så har de behov for service fra arrangør i form av mat og drikke servert på arbeidsstedet. Vann, brus, kaffe, brødmat eller bagetter er OK

Strøm:

Det er behov for egne 220V, 16A kurs til følgende:

- 1) Tidtaking
- 2) Lydanlegg
- 4) Sportsbutikk (10A holder her)
- 5) Arrangørens eget behov til kiosk, publikums løp tidtaking m.m.

Mannskap til rigg:

Arrangør må stille med en person til rigging av tidtakerutstyr. Personen MÅ være klar til innsats ved avtalt tid.

Lyd på arena:

Arrangør stiller med lydanlegg til arrangementet og person til å styre lyd/musikk. Denne personen og hans utstyr må plasseres sammen med speaker. Personen som styrer lyd/musikk må samarbeide med speaker. Når lyd streames på internett er det viktig med bakgrunnsmusikk når speaker ikke prater, uten dette vil de som lytter tro at det er noe feil med opplegget.

Lyden på arena skal være i mono.

For lyd til streaming på internett behøves 1x Jack ut eller 1x XLR ut. Utgangen må levere ferdig mixet lyd

Mikrofoner for speaker(e) bør være trådløse bøylemikrofoner som tåler litt «bakgrunnsstøy». I tillegg bør det være en trådløs håndholdt mikrofon til reporter. Denne må testes tidlig med tanke på dekningsområdet, om deknningen i det aktuelle området er for dårlig må man ha eksterne antenner.

Streaming på nett:

Det er et krav at våre «Hovedarrangement» leverer liveresultater på nett. Hvis arrangør selv skal gjøre tidtakingen så må opplegg for liveresultater godkjennes av NOF.

For de som leier inn tidtakingstjenester via EQ Timing så er Liveresultater inkludert
→ Arrangøren får i god tid oversendt link til løpets livesenter

Tracking:

Visning av GPS-tracking internett er et viktig tilbud i store O-løp. Norsk Orientering har p.t 50 tracking enheter til disposisjon. Disse fordeles i seedet felt på arrangementets eliteklasser. Det er prosjektansvarlig som velger ut klasser og utøvere som skal trackes. Arrangøren gis mulighet til å komme med egne ønsker angående

trackingen, for å ivareta lokale interesser på en god måte. Detaljer om hvem som skal bære trackingutstyr skal angis i PM eller via egne lister.

NOF tilbyr alle NM og Norgescup arrangører fri bruk av tracking utstyret. NOF sørger for å drifte systemet.

Løypeleggers ansvar i forkant av arrangementet, GPS-tracking.

GPS enhetene kommuniserer ved å sende data via Telenor mobilnettverk. Løypelegger må derfor gjøre kontroll i området og danne seg et bilde av mobiltelefondekning i løpsområdet i en tidlig fase av løypeleggingen.

Senest 5 dager før arrangement skal NOFs arrangements ansvarlig motta OCAD filer av kart og løyper, vi vil da selv lage nødvendige bildefiler til GPS presentasjonen på nett.

Alle poster som er tenkt til meldeposter må testes innen løypene blir fastlagt, dette for å være sikker på at det er GPRS-dekning. Kontakt NOF arrangementsansvarlig for å avtale hvordan dette gjøres.

Tracking under arrangementet:

Arrangøren er ansvarlig for personell for å dele ut GPS enhetene til utvalgte løpere. Dette kan med fordel gjøres i eget telt på forstart. Arrangørens personell vil få opplæring i hvordan enhetene skal settes på. Avhengig av tidsskjema kreves normalt 2-3 personer.

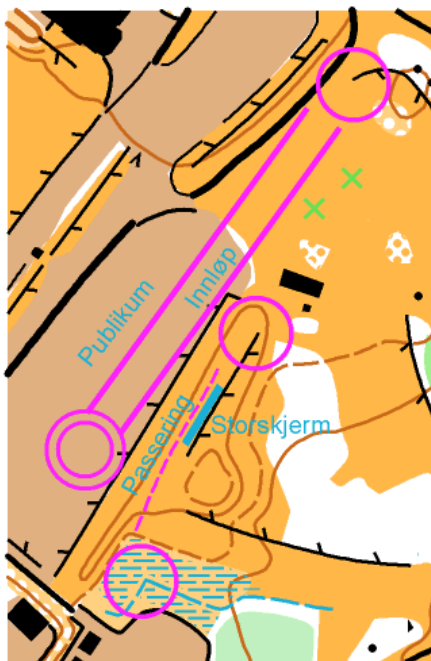
Arrangøren er ansvarlig for å samle inn GPS enhetene og vestene umiddelbart etter målgang. 2 personer er normalt nok til denne oppgaven, 3-4 personer er normalt nødvendig ved fellesstart. Dette må gjøres før løperne forlater målslusen. Det skal være telt e.l. tilgjengelig der hvor løperne skal ta av seg løpsoverdelen. Anbefalt løsning er å sette opp et telt i tilknytning på målslusen der innsamling kan skje.

Tracking operatøren gjør nødvendig tilpassing i forkant av løpet og passer på at trackingen går som den skal under konkurransen.

Arenaplanlegging:

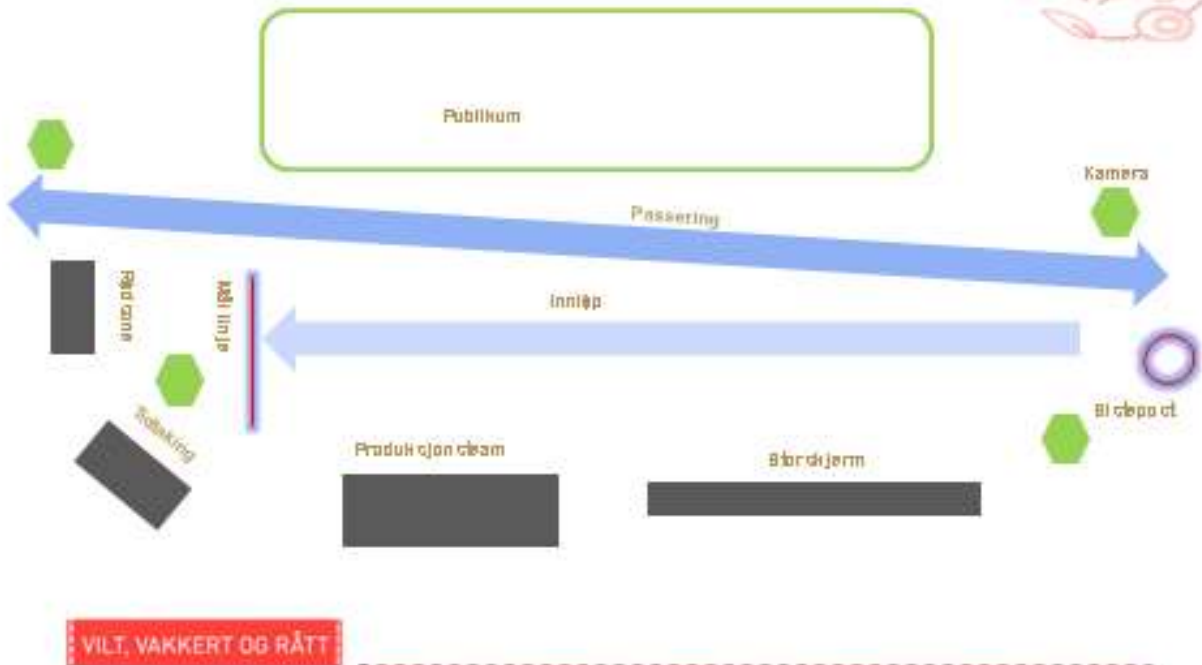
Endelig arenakart som viser passeringsposter, innløp og utløp MÅ sendes arrangementsansvarlig senest 4 uker før arrangementet.

Understående skisse har inntegnet storskjerm, også på arrangement uten storskjerm er prinsippene i skissen de samme. Det er faktisk viktigere med arenapassering på arrangement uten storskjerm.

PRINSIPPSKISSE ARENA

-> Til prinsippskissa:

Både brikkeavlesing, rød sone på samme side som tidtaking

Det bør tilstrebes at publikum har fri synslinje til målpassering, samt området like etter mållinje (intervju-/pressesone (mixed zone)). Mixed zone skal kun være åpen for personer med akkreditering.

Banner/reklamesegl må monteres slik at de blir synlige, aldri reklame på de gjerdene publikum kan stå inntil.

Et viktig område ved Hovedarrangement i Norsk Orientering er å skape en attraktiv og godt fungerende arena. Arenaen bør planlegges slik at publikum skal kunne følge konkurransen fra *ett* sted på arenaen. Alle konkurranser skal i utgangspunktet ha passering på arena. En passering skal legges opp slik at løperne er synlige i minst 20 sekunder. Siste post bør være synlig for publikum. Tenk på fotoforhold for pressen når siste post planlegges !

Ved passering parallelt med innløpet til mål så må det være minst 5 meters avstand mellom målstreken og passeringsslusen, slik at løperen ikke blir registrert ved mål når han passerer.

De siste 100 meter av innløpet bør være oversiktlig og mest mulig "rett linje". Minst de siste 100 meterne skal ha solide gjerdene på begge sider av innløpet for oppsetting av sponsorbannere. Dersom publikum må krysse innløpet, må dette gjøres minst 100m fra mål.

NOFs arrangementsansvarlige skal involveres i planlegging av arena, dvs. at arenakonseptet skal vektlegges ved befaringer og at arenaskisser skal godkjennes av NOFs oppnevnte arenaprodsent/utvikler for det aktuelle arrangementet.

Påmelding/Tidtaking, stempingssystem:

Påmelding, resultat/tidtaking i hovedarrangement kan utføres av den enkelte arrangør så sant de har god nok kompetanse, dette skal godkjennes av NOF

Komplette tidtakingstjenester kan leies fra EQ Timing. Spesifisert oppsett på hjelp og bemanning på start og i mål fås da direkte til arrangør. Det oppfordres til at arrangørens teknisk ansvarlige på ett tidlig tidspunkt kontakter tidtaker for nødvendige avklaringer, dette gjelder både for påmelding og tidtakingsoppgavene.

Arrangør må stille med en person (speakerstøtte) som skal betjene speakermodulen i eTiming, vedkommende må kunne denne delen av eTiming.

Det benyttes Emitbrikke til mellomtider og stemplingskontroll og emiTag for registrering av tid i mål. Arrangeres løp med vanlig klasseinndeling parallelt med hovedklasser, skal klassene i Hovedarrangement ha egen siste post og egen målsluse.

Meldeposter skal plasseres slik at de gir ledere, tilskuere og media et godt bilde av hendelsesforløpet ute i løypa. Meldepostene benyttes til mellomtider for storskjerm, speaker og internett. Det vil også være nødvendig med meldeposter som forvarsel til kameraposter og for speaker.

Fra 2014 har Norsk Orientering 7 stk eLink mellomtidbokser og 7 stk ePost til fri bruk for Hovedarrangementene. eLink er mye mindre enn gamle «gule bokser» og dermed enklere å sette ut (veier kun 200 g)

Test forbindelsene i god tid innen løypene blir endelig fastlagt og under realistiske forhold. Valgte meldeposter og løsning for meldeposter skal godkjennes av arrangementsansvarlig.

Det må være en egen person som er ansvarlig for utsetting og inntaking av eLink, dersom det er snakk om store avstander kan det være nødvendig med flere personer. Boksene settes ut mellom en og to timer før første start.

Merk at dersom andre klasser enn de som har EmiTag løper samtidig skal disse klassene ikke bruke poster som har mellomtids boks.

Ved bruk av EmiTag nulles brikken 2 minutter før tidsstart, siden starten foregår på nominell starttid er det viktig at det er funksjonærer på start som fysisk passer på at løperne ikke starter for tidlig.

Til bruk i livesenter på internett må arrangør levere oversikt over lengder til meldeposter i de ulike klassene til tidtakeransvarlig senest 1 uke før arrangementet.

Eksempel på skjema over meldeposter og lengder.

Klasse	Melde 1	Melde 2	Forvarsel passering	Passering	Forvarsel mål	Mål
	kode 65	kode 37	kode 67	kode 175	kode 36	
D17-18		1,0km	2,2km	2,4km	2,9km	3,3km
D19-20		1,0km	2,3km	2,5km	3,0km	3,4km
D21		1,9km	3,1km	3,3km	3,7km	4,1km
H17-18		1,4km	2,6km	2,8km	3,4km	3,8km
H19-20		1,7km	2,9km	3,1km	3,7km	4,1km
H21	1,2km	2,5km	3,8km	4,0km	4,6km	5,1km

Øvrige rutiner angående tidtaking vil bli gjennomgått i samarbeid med den enkelte arrangør.

Startnummer:

Det er arrangørs ansvar å bestille startnummer til alle klasser i Hovedarrangementet. Hvilke startnummer serier som skal benyttes avtales med tidtaker og NOFs arrangementsansvarlige.

Det MÅ benyttes startnummer av en kvalitet som tåler vann. De leveres god kvalitet fra både Emit og Eskanor de aller billigste numrene holder dessverre ikke mål.

Sportslige forhold, kart, løyper og distanser

Kartet til konkurransen skal være nytt eller nyrevidert og følge den siste versjonen av den gjeldende internasjonale kartnorm. Kart til NM og Hovedarrangementet skal være trykket i offset.

Postbeskrivelser skal følge IOFs siste gjeldende norm. Det skal være løse postbeskrivelser tilgjengelig på start. Postbeskrivelsene bør ikke deles ut tidligere enn to minutter før start.

Løypene skal følge de vinnertider som er satt til den enkelte distanse. Terrengvalg skal gjøres slik at både terreng og løyper passer til den aktuelle distanse.

Retningslinjer for kart, terreng, løyper og målestokk:

Distanse	Kart	Målestokk	Ekvidistanse	Løyper
Sprint	Etter <i>Sprint-norm (ISSOM)</i>	1:5000 / 1:4000	2,5m / 2,0m	12-15min.
Mellom	Etter ISOM	1: 10 000	Normalt 5m	25-35min.
Lang	Etter ISOM	1: 15 000	Normalt 5m	60-75min (D21) 80-95min (H21)
Ultralang	Etter ISOM	1: 15 000	Normalt 5m	100-120 min (D21) 140-160 min.(H21)

Konseptet for løyper skal underveis i arbeidet godkjennes av NOF v/arrangementsansvarlig etter en avtalt tidsplan. For detaljgodkjenning av løypene vil det normalt bli oppnevnt en egen løypekontrollør. Hovedarrangementet skal ha høy kvalitet på løyper og løypene skal følge de til enhver tid gjeldende normer for mesterskapsløyper på de ulike distanser.

Så snart terrengområdet er fastsatt (normalt senest ett år før arrangementet), skal arrangør i samarbeid med arrangementsutvikler sørge for at sperret område kunngjøres på arrangørens hjemmeside og på NOFs hjemmeside.

Væskestasjon med temperert vann og sportsdrikke skal plasseres slik at løperne får væske hvert 25. minutt på langdistanse. Væsken skal være lett synlig ved utvalgte poster eller på andre naturlige steder. Det skal dessuten være væske tilgjengelig ved start (eller på vei til start) dersom starten er lenger enn 1000 meter fra målet. Der det er væske er på en post, bør væske/drikke stå etter posten i naturlig løpsretning.

Sportslig rettferdighet er grunnleggende i alle o-konkurranser. Arrangøren må legge opp en rettferdig, enkel og gjennomførbar plan for hvor løperne skal oppholde seg før start og inntil konkurransen er helt avsluttet (evt. mellom konkurranser). Disse reglene må være enkle å gjennomføre for utøver og enkle å håndheve for arrangøren.

I konkurranser i Hovedarrangementet skal løpskartene samles inn etter målgang og deles ut når siste løper har gått til start. Dersom det pågår en konkurranse i forkant eller parallelt med Hovedarrangementet bør kartene fra denne konkurransen samles inn dersom det er klare likheter i løypetraséer og poster.

Sponsorarbeid

Arrangøren står fritt til å inngå sponsoravtaler i forbindelse med arrangementet, med de begrensninger NOF's regelverk inneholder. Reglene finner du ved å trykke [her](#).

NOFs hovedsponsor(er) og andre større samarbeidspartnere skal ha rett til vederlagsfri arenareklame i følgende omfang, i målområdet på alle løpene.

Noname, Sport8 og Inov 8 – totalt inntil 30 meter + 4 beachflagg

Emit: 8 meter

Silva: 8 meter

Evt. Norgescup sponsor: 8 meter

Arrangør skal også profilere, Noname, Inov8, Sport8 sine logoer på alle innbydelser, PM, nettsider, program etc. som lages i forbindelse med arrangementet. (wordmal kan sendes fra NOF) . Noname, Sport8 og Inov8 skal profileres på premievegg og storskjerm der dette benyttes.

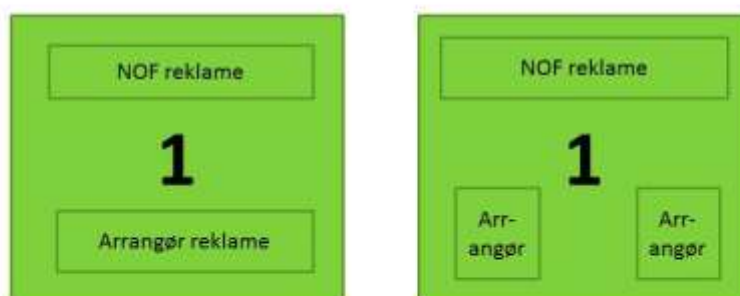
Hvis det skulle komme på plass en hovedsponsor for Norgescupen så skal denne ha arenaplass til følgende: 2 stk beachflagg, som skal plasseres på hver sin side av seierspallen + 2 x 4 meter banner i målområdet.

Sport 8 er en aktiv samarbeidspartner for Norsk Orientering og vil være tilstede på de fleste hovedarrangement.

Det vil ikke være noe krav til bransjeeksklusivitet knyttet til denne rettigheten. Sport 8 skal betale for salgsrettighetene etter egen tabell, se vedlegg til avtale

Eksempelskisse for fordeling av startnummer reklame

Startnummer reklame 2011

Presse – Media

Arrangøren forplikter seg til å prioritere tilretteleggingen for presse og media forøvrig i forkant og under arrangementet.

Pressemeldinger

Arrangøren forplikter seg til å sende ut pressemeldinger med utvalgte resultater fra hvert arrangement til media.

Etter konkurransen ansvarer normalt arrangøren for at nyheter og de viktigste resultatene fra konkurransen blir sendt ut til NTB og ANB innen én time. (sporten@ntb.no, sporten@anb.no) . Derigjennom nåes landets dagsaviser, samt radio, TV og tekst TV.

NOF kan etter nærmere avtale med arrangøren stå for utsending av pressemeldinger og annen informasjon om arrangementet til norsk presse.

Kontaktperson: Ivar Haugen: ivar.haugen@orientering.no tlf mobil: 97509102

Radio- og fjernsynsoverføringer

Rettighetene til å inngå evt. avtaler om radio- og fjernsynsoverføringer ligger hos NOF, som også har ansvaret for å forhandle med aktuelle TV-kanaler om slike avtaler. Kontakt vedrørende dette er generalsekretær Lasse Arnesen.

Kontaktperson: lasse.arnesen@orientering.no tlf mobil 90075176

Arrangøren kan uavhengig av NOFs forhandlinger med aktuelle TV-kanaler, kontakte andre medieselskaper om radio- og TV-sendinger. Arrangøren og NOF skal holde hverandre informert om arbeidet på området. Alle avtaler med Radio/TV-kanaler skal godkjennes av NOF.

I samsvar med NIFs lov §14.2 skal NOF også godkjenne andre avtaler som inngås om radio- og fjernsynssendinger. Dette omfatter også evt. avtaler om video- og filmproduksjoner.

Rammen rundt arrangementet.

Arrangøren skal legge vekt på å gi arrangementet en ramme som viser at **navn på arrangementet** er mer enn et vanlig o-løp. De muligheter som foreligger til å skape festivitas og stemning rundt arrangementet må benyttes, og et lokalt særpreget bør etterstrebnes.

Det bør benyttes gode løsninger for gjerder, sperringer, for eksempel ikke bare strekke ut plastbånd.

Premieutdelingen skal utføres slik at de som mottar premie føler at de blir satt pris på. De beste prestasjonene må fremheves. Premiene bør gis et preg som viser hvor de er vunnet.

Arrangementet skal gis en enhetlig profil, både i informasjonsmateriellet, ved skilting til løpene og på løpene/hoved-innkvarteringsstedet.

Synliggjøring og markedsføring

Arrangementet skal gjennomføres under det offisielle navnet

Logo

Arrangøren skal utarbeide en logo for arrangementet snarest mulig etter tildeling. Den skal brukes i all markedsføring av arrangementet. Logoen skal ha minimum tekst:

Navn på arrangementet - Årstall for arrangementet – Arrangøren/es navn

Hjemmeside

Arrangøren skal opprette en hjemmeside for arrangementet senest 8 mnd før arrangementet.

Innbydelse

Viser til punkt 22.3.1 i NOF`s konkurranseregler.

NOF skal ha den fullstendige innbydelsen til godkjenning 3 uker før utsending.

NOF kan via sitt oppdaterte adressesystem bistå arrangøren med å informere klubber i Norge om arrangementet.

NOF kan besørge markedsføring via artikler i Magasinet "Veivalg" og www.orientering.no innenfor nærmere avtalte rammer, lansere nyheter på NOFs hjemmeside www.orientering.no, og opprette lenker fra NOFs hjemmeside www.orientering.no til arrangementets hjemmeside.

Ulike forhold knyttet til arrangementet

Dette punktet gjelder kun NM arrangører

NOFs flagg, til bruk på arena utlånes av NOF. Flaggene har målene 200 cm eller 150 cm på langsiden.

NOF bestiller medaljer samlet for alle NM-arrangører. Medaljene sendes direkte til arrangør senest 14 dager før arrangementet skal starte. Medaljene koster i 2016 kr 300,- pr. sett.

NOF's diplomer sendes arrangør i henhold til tilbakemelding fra arrangør.

Startkontingent/løpsavgift

Det er opp til hver enkelt arrangør å fastsette startkontingent.

Arrangøren skal på vegne av NOF kreve inn en løps avgift (denne er inkludert i startkontingent) av deltakerne etter gjeldende regler for. Avgiften kreves inn sammen med startkontingenten. NOF fakturerer arrangør for løps avgift etter at løps rapport er mottatt

Reisefordeling

Gjelder alle NM arrangører

Arrangøren skal også kreve inn reisefordelingen. Arrangøren fordeler denne til klubbene etter gjeldende regler. Se i dette dokumenter for detaljinfo: [http://orientering.no/media/filer_public/62/9b/629b38a6-3d99-4e87-84f5-02f0dd3ba191/orientering - regler for nm og hl oppdatert etter tinget 2016.pdf](http://orientering.no/media/filer_public/62/9b/629b38a6-3d99-4e87-84f5-02f0dd3ba191/orientering_-_regler_for_nm_og_hl_oppdert_etter_tinget_2016.pdf)

Avtale

Det skal inngås en formell avtale mellom Norsk Orientering og hovedarrangements / Norges cup arrangørene. Her følger et eksempel på avtalen, selv avtalen underskrives som eget dokument.

AVTALE MELLOM NORGES ORIENTERINGSFORBUND

OG

ARRANGØREN AV ???? 2017

Bakgrunn og tildeling.

Norges Orienteringsforbund (heretter kalt NOF) har tildelt ???? 2017 Arrangementet skal avvikles ????.mai. Denne samarbeidsavtalen trekker opp rammene rundt NOFs tildeling av arrangementet til arrangøren og for samarbeidet mellom arrangøren og NOF.

Mål

Arrangementet skal være av høyeste sportslig kvalitet og bidra til å markedsføre og synliggjøre orienteringsidretten i arrangørdistriktet og i Norge. Det er et mål å gi økonomisk overskudd både til arrangøren og Norsk Orientering.

Ansvarsforhold

Navnet og rettighetene til **VM test/Norgescup** tilhører orienteringsidretten representert ved NOF. Arrangøren har rett til å bruke navnet i forbindelse med arrangementet og markedsføringen av dette.

Arrangøren er ansvarlig for organisasjon, forberedelser, gjennomføring og avslutning av arrangementet.

Det vises til nærmere detaljer vedrørende ansvarsfordeling mellom partene i vedlagt Norsk Orienterings arrangementsmanual.

Arrangementet omfatter

Arrangementet omfatter følgende elementer:

Lør ?????

Søn ?????

Arrangementet er et hovedarrangement og skal gjennomføres i henhold til Norsk Orienterings arrangementsmanual.

Teknisk delegerte Kontrollører/ Kontaktperson NOF's administrasjon

NOF har oppnevnt følgende teknisk delegerte (kontrollører) til arrangementet:

Løypekontrollør: ?????

Arrangements TD: Jan Arild Johnsen

Arrangør sørger for at overnevnte personer får tilsendt møtereferater.

Hensyn til naturmiljø, grunneiere og rettighetshavere

Arrangøren forplikter seg til å vise særlig omtanke til naturmiljøet generelt og viltspørsmål spesielt ved planlegging av arrangementet. Viser til "Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere". Se http://orientering.no/media/filer_public/0d/31/0d31e019-173b-40dd-ae29-b7fbb4c1069b/felles_-_retningslinjer_for_o-idrettens_forhold_til_naturmiljo_og_rettighetshavere_vgd_1989_.pdf

Arrangøren skal tilstrebe å gjennomføre arrangementet så miljøvennlig som mulig og oppfordre deltagerne til å samkjøre for å minske miljøbelastningen.

Økonomi

Arrangøren påtar seg det fulle økonomiske ansvaret for gjennomføringen av arrangementet.

NOF svarer for kostnader for NOF-oppnevnte representanter på løpene og i samarbeidsgrupper o.l. som måtte bli etablert.

Kart

Det er et krav at kart til denne type konkurranser er offset trykket, Løyper kan printes på de offset trykte kartene, men dette anbefales ikke

Avlysning

Ved eventuell avlysning vil det gjøres en kostnadsdeling mellom arrangør og NOF for de påløpte kostnader på avlysningstidspunktet. Arrangør dekker 1/3 av de påløpte kostnader og NOF det øvrige.

Samarbeid arrangør – NOF

Arrangøren skal jevnlig informere NOF v/teknisk delegert og NOFs arrangementsansvarlig om framdriften i arrangementsforberedelsene. Tilsvarende forplikter NOF seg til å holde arrangøren informert om vedtak av betydning for arrangementet.

Representant(er) fra NOF skal gis mulighet til å være tilstede på arrangørens møter.

Rapportering og erfaringsoverføring

Arrangøren skal utarbeide en erfaringsrapport som senest 3 måneder etter arrangementet skal sendes NOF. Rapporten skal sendes elektronisk.

NOF vil hver høst gjennomføre arrangørseminar med aktuelle tema. Dette for å overføre erfaringer fra tidligere arrangører og NOF til nye arrangører. Her kan dere som arrangør bli bedt om å holde et foredrag om sine arrangementserfaringer.

Øvrig

Både NOF og arrangøren er innforstått med at denne avtalen er å forstå som en rammeavtale. Nærmere spesifisering er beskrevet i Norsk Orienterings arrangementsmanual. Avvik fra arrangementsmanual gjøres i dialog mellom partene når behov og forutsetninger tilsier det. Ansvarsforholdet mellom partene må i den forbindelse fortløpende vurderes og konkretiseres.

Utstyr til fri bruk

NOF eier 7 stk ePost på stativ + 7 stk eLink som kan benyttes gratis av arrangør
Ved behov for tuchfree så eier NOF 30 stk poster inkl festeanordning som kan benyttes gratis
NOF eier 50 stk GPS enheter som kan benyttes gratis av arrangør, NOF setter opp systemet
NOF eier opplegg for lokalt WIFI på arena som kan benyttes gratis av arrangør

Profilering av NOFs hovedsamarbeidspartnere

Leverandør og samarbeidspartnere profileres med inntil 42 meter arenareklame + inntil 20 beachflagg. Mengde og plassering skal tilpasses arenaens egenart og avklares i hvert enkelt tilfelle. Dersom Sport8 ikke er til stede eller benytter seg av retten til arenasalg, reduseres arenareklamen til 21 m + 3 beachflagg. Leverandør skal profileres på premievegg og storskjerm der dette benyttes. Noname, Sport8 og Inov8 profileres. Arrangør skal også profilere Noname, Sport8 og Inov8 sine logoer på alle innbydelser, PM, nettsider, program etc. som lages i forbindelse med arrangementet.

Noname, Inov8 og Sport8 skal til sammen ha minimum samme profilering som arrangør sine hovedsponsorer til arrangementet, på alle områder der sponsorer profileres. Eksempelvis elektronisk, på arena, innbydelser m.m. Spesielt gjelder dette på logovegg på premiepall etc.

Leverandør har eksklusivitet til salg og profilering på hovedarrangement. Dette gjelder ikke for arrangementer, der det allerede er skrevet arrangørkontrakt. Arrangør kan ikke tillate andre leverandører av klubb-bekledning (gjelder både innen orientering og andre idretter) eller butikker med salg av o-utstyr å være tilstede på arena eller tilknyttede arrangement med salg, showroom/fremvisning, utdeling av reklame m.m. eller ha sin logo eksponert, eller på andre måter være knyttet opp med forbindelse til arrangementet. Dette gjelder alle deler av arrangementet, så som nettsider, innbydelser, arena m.m.

Arrangør av hovedarrangement skal invitere Noname/Sport8 til forhandling om eventuell profilbekledning for arrangementet. Dette gjelder også dersom arrangør allerede har tradisjonell klubbavtale med annen leverandør om klubbekledning.

Arenasalg

Fra og med 2017 sesongen har Sport8 eksklusiv rett til å være på tilstede på alle arenaer på hovedarrangementene med stand/utsalgstelt i henhold til vedlegg 2. (som hovedarrangement regnes VM, EM, WC, NM og O-festivalen)

Unntatt fra eksklusivitet er ordinære breddekonkurranser, der mesterskap eller WC er innlagt for eliten.

Sport8 skal ha god plassering sentralt på samlingsplass. Priser for dette er nevnt nedenfor, og betalingen skal i sin helhet gå til arrangørklubb.

Priser for salg på arena:

Arrangør får ikke noen fast sum for retten som gis til Sport8 på arena, men en provisjon av salget etter følgende:

Provisjon

Arrangøren mottar provisjon på 7% av Sport8 sin brutto omsetning på arrangementet. Ved omsetning over 400.000,- økes provisjonen til 12% for det overskytende dette beløpet.

For arrangementer der Sport8 ikke har eksklusivitet mottar arrangøren provisjon på 4% av Sport8 sin brutto omsetning på arrangementet. Ved omsetning over 400.000,- økes provisjonen til 8% for det overskytende dette beløpet.

Ved manglende tjenester og ytelser fra arrangør, som beskrevet i avtalen, reduseres provisjonen forholdsmessig.

Honorar

Sport8 betaler kr. 120,- pr. person/time for riggehjelp og vakthold på arena. Betaling ytes i form av gavekort i Sport8.

Betalingsbetingelser:

Sport8 oversender omsetningsrapport til arrangør innen 14 dager etter arrangementet – og arrangør sender faktura/betalingsinformasjon med 14 dagers betalingsfrist til Sport8.

Sport 8 sørger selv for følgende:

- Telt og nødvendig utstyr for oppsett av butikk
- Overnatting
- Transport til og fra løpsarena
- Skjøteledning på inntil 50 meter til arrangørs strømuttak
- Ved grus/asfalt underlag – vandunker til bardunering av telt
- Nødvendig logomateriell til hjemmeside, PM, program m.m.
- Nødvendig forsikring av eget utstyr og varer
- Alt annet som ikke er nevnt under som arrangør sitt ansvar.

Arrangør sørger for følgende:

- Sentral plassering av Sport8 sitt telt på arena/samlingsplass
 - Telt er inntil 18x8 meter + 4x8 meter til parkering. Ved større arrangement kan det avtales større plass til telt etter Sport8 sitt behov.
 - Det må være plass rett ved siden av til parkering av lastebil + personbil
 - Eventuell innendørs plassering/felles telt i samme størrelse dersom arrangør har rigget noe opplegg for dette for salget på arena.
 - Dersom Sport8 ønsker det, avtales befaring på arena
- NB! VIKTIG: Mulighet til å kjøre helt frem med liten lastebil (7,5 tonn) og personbil til plassen der salgstelt skal stå på samlingsplass. Gjelder også ved regn/vått føre!
- Fri parkering for inntil ytterligere 3 personbiler på VIP-parkering / nær arena. (For ekstra salgshjelpere vi har med ved store løp)
- Informasjon til Sport8 senest 14 dager før løpet om type underlag på arena der salgstelt skal stå (Gress, grus, asfalt m.m.)
- Hvis grus/Asfalt der man ikke kan slå ned barduner – må arrangør stille med vannslange i nærheten av arena slik at Sport8 kan fylle vann på vandunker for bardunering. (ca 8 dunker à 50L)
- 10A strømkurs med skjøteledning frem til salgstelt, evt. Maks 50 meter unna. Sport8 trenger strøm kontinuerlig fra vi begynner opprigging til vi har rigget ned. Strømuttak må derfor ligge klart når vi ankommer for opprigging. Dersom arrangør benytter aggregatstrøm på arena kan Sport8 stille med eget aggregat, men vi må ha beskjed om dette i god tid på forhånd.
- Logo + informasjon om at Sport8 selger varer på arena skal kostnadsfritt legges ut på løpets hjemmesider middelbart etter avtaleinngåelse og i PM + Innbydelser.
- 1 sides kostnadsfri reklame i løpsprogram dersom slikt lages.
- Sørger for jevnlig informasjon fra Speaker under løpsdagene om at det er sportsvarer å få kjøpt hos Sport8 på arena
- Avhender ca 1-3 søppelsekker for Sport8 pr. løpsdag. (tomme sko-esker m.m.)
- Tilgang til VIP-fasiliteter dersom arrangør har tilrettelagt for dette.
- Arrangør besørger hjelp til opp- og nedrigging, med 5-8 personer i ca 2 timer dagen før arrangementet og etter avsluttet arrangement.
- Arrangør stiller med våken, patruljerende nattevakt på arena, slik at Sport8 ikke behøver å rigge ned/overnatte på arena om natten